

Till

SVERIGES REGERING

Diarienummer: 1999/7829

För information:

Lantmäteriverket Gävle

Glesbygdsverket Östersund

ANALYS, SYNPUNKTER OCH YRKANDEN I LANTMÄTERIVERKETS VERKSAMHETSOMRÅDE

Handlingen berör följande myndigheter:

Bilaga 1: Om förordning 1742, 1745, **Försvarsdepartementet**

Bilaga 2: Om förordning (1995:1418), **Miljödepartementet**

Bilaga 3: Definitioner, **Klarspråksgruppen**

Bilaga 4: Offertförfrågan och offert, **Kulturdepartementet** och **Glesbygdsverket**

Ärendet beskrivs av:

<http://www.tjust.com> ---> många socknar

<http://www.tjust.com/lofta/ort/index.htm> (försöksskede)

<http://www.tjust.com/lofta/ort/v/vino/index.htm> (försöksskede)

Lantmäteriverkets priskonstruktion för grundläggande information om landskapet är inte anpassad till nutida verklighet. Billiga och noggranna satellitnavigatorer, kraftfulla datorer som kan vara var mans egendom och ett gränslöst Internet ger helt andra förutsättningar än det 1980-tal som ligger till grund för pris- och licenskonstruktionen.

Grundläggande information om landskapet har framställts skattefinansierat och tillhör således svenska folket. Lantmäteriverket må ha upphovsrätt till databasen, men till databasens innehåll kan ingen annan än skaparen Gud Fader, för den som har sådan tro, ha upphovsrätt och vi svenskar är förvaltare och ställföreträdande ägare.

Ägare skall inte behöva betala för det de redan äger. För oss i Lofta socken med 230 invånare kostar det ca 75 000:- att få tillgång till den grundläggande landskapsinformation som vi genom skattefinansiering redan äger. Det är hundrafalt mer än vad vi som fattig, ideellt arbetande förening har råd med. Något är tokigt.

Om Lantmäteriverket skulle ha upphovsrätt till information om landskapet och dessutom prissättningsrätt skulle det få - och har redan fått - negativa monopolistiska effekter så som visas i det följande.

Vi har för vår verksamhet behov av grundläggande information om landskapet över Tjust härad, men vi klarar inte av nuvarande byråkrati, dispositionsrättspriser och licensavgifter. I den situationen kan vi se tre handlingsalternativ - förutom att ge upp.

Alt 1) Vi skaffar lämpliga kartor och sänder till våra kolleger i Estland och på Kanarieöarna, således utanför förordningarnas verkansområde. De digitaliserar kartorna och rensar för hand bort oönskad information. På det underlaget producerar de och/eller vi de kartor vi önskar och lägger ut dem på server någonstans i världen, dock ej Sverige. Därifrån länkar vi in kartorna i våra html-dokument. Upphovsrätten till kartorna har de som gjort dem, således ej Lantmäteriverket. På det sättet går Sverige miste om alla möjliga intäkter, arbetstillfällen och kontroll. Men vi får det vi behöver till en kostnad som vi klarar av.

Alt 2) Vi ber Regeringen om bidrag för att täcka kostnaderna till Lantmäteriverket. Bidraget innebär ingen kostnad för staten eftersom allt oavkortat går åter till statskassan i form av skatter och avgifter - rundgång således. Lantmäteriverket och staten går inte miste om några intäkter eftersom vi ändå inte har råd att betala nämnvärt mer än expeditionsavgift.

Alt 3) Vi ber om att för vår försöksverksamhet erhålla dispens från avgifter samt rätt att visa av oss framställda följdprodukter på Internet.

Yrkande 1

Vi anhåller om dispens från erläggande av avgifter till Lantmäteriverket enligt vår offertförfrågan i bilaga 4 gällande Tjust härad i N Småland.

Alternativt anhåller vi om bidrag med samma syfte.

Vi anhåller, så som föreskrivs i bilaga 1, om tillstånd att upprätta och vidareutveckla databas med landskapsdata och kartbilder samt att använda Internet för vårt arbete. Långsiktigt har vi som syfte att framställa en 'sockenbok'.

Yrkande 2

Vi yrkar att Lantmäteriverket fråntas rätten till prissättning och licensgivning av information om landskapet eftersom de med priskonstruktion och offert visat, att de inte har erforderlig kompetens för den verksamheten i nutid och framtid.

Vi anser att en grupp sammansatt av Glesbygdsverket, Miljödepartementet och Industri(utvecklings-)departementet skall överta uppgiften att utforma priskonstruktion över information om landskapet.

Det finns fler yrkanden i bilaga 1 och bilaga 2.

FörTjust

Lars Cornell
ordförande

Lag (1993:1742) om skydd för landskapsinformation

” Inledande bestämmelser

1 § Denna lag innehåller bestämmelser om

-- krav på tillstånd för samt för upprättande av databaser med landskapsinformation,

-- krav på tillstånd för spridning av flygbilder och liknande registreringar från luftfartyg, av kartor samt av andra sammanställningar av landskapsinformation.

2 § Med landskapsinformation avses lägesbestämd information om förhållanden på och under markytan samt på och under sjö- och havsbotten.

Framställning och lagring av landskapsinformation

.....

5 § En databas med landskapsinformation över svenskt territorium får inte inrättas utan tillstånd av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer, om databasen skall föras med hjälp av automatisk databehandling. Tillstånd skall ges om databasens innehåll inte kan antas medföra skada för Sveriges totalförsvär.

.....”

När datorer blev nästan var mans egendom under 1980-talet ändrades de tekniska förutsättningarna så att ovanstående bestämmelser miste sin kraft. Möjlighet till övervakning av efterlevnad är obefintlig.

Satellitframställda kartor fick sådan precision att förbudet blev konstlat.

År 1992 försvann även det militärstrategiska behovet av bestämmelsen.

Satellitnavigatorer har nu stor precision och är så billiga att de kan vara var mans egendom. På hembygdsföreningar runt om i Sverige används de bla för att positionsbestämma gamla husgrunder, torp och fornminnen, det gör vi också. Alla är omedvetna om att det behövs särskilt tillstånd för det. Därmed är många svenskar lagbrytare utan att veta om det.

Lagens verkan är begränsad till Sverige och den får komiska effekter. Vi kan upprätta databaser med landskapsinformation hos våra kollegor i Estland och på Kanarieöarna. De kan framställa kartbilder som vi kan länka in i våra html-dokument. Men själva får vi inte befatta oss med sådan verksamhet och ha sådan information i våra datorer utan att begära särskilt tillstånd.

Lagen medför dyr byråkrati och krångel utan att det finns någon nytta utöver vad som föreskrivs i SFS nr: 1995:1418 25§ samt möjligen avseende sjömätning. Det är märkligt att den tillkom så sent som 1993.

Yrkande:

Vi yrkar att lagen utgår i sin helhet. Den behöver inte ersättas.

Förordning 1995:1418 med instruktion för lantmäteriet

LMVFS 1993:3 föreskriver:

”6 § Nyttjanderättsavgift skall inte betalas när ...

2. följdprodukt endast används för att tjäna som information om grundläggande landskapsinformation.”

Förordning 1995:1418

”.....

4 § Lantmäteriverket skall

.....

2. ansvara för försörjning med grundläggande landskaps- och fastighetsinformation,
3. ansvara för framställning och utgivning av information från den allmänna kartläggningen,
4. ansvara för de geodetiska rikssystemen och stöd för mätning som innefattar satellitbaserad lägesbestämning och navigering,

.....

Avgifter

16 § Lantmäteriverket beslutar om föreskrifter om avgifter för

1. tillhandahållande av grundläggande landskaps- och fastighetsinformation, innefattande de allmänna kartorna,
2. upplåtelse av rätt att nyttja landskaps- och fastighetsinformation,
3. verkets uppdragsverksamhet,
4. den myndighetsservice som bedrivs av lantmäterimyndigheterna i länen med stöd av 19 §.

”

Grundläggande information om landskapet har insamlats och sammanställts skattefinansierat och är således svenska folkets egendom ungefär som vägar och annan infrastruktur. Svenska folket bör därför ha dispositionsrätt till dessa på likartat sätt. Lantmäteriverket kan inte hävda upphovsrätt och vi tror inte att det finns stöd i internationell rätt för sådan upphovsrätt. Annorlunda är det med kartor som framställs utifrån grundläggande information om landskapet, tex Gröna Kartan. Databasen kan vara upphovsrättsskyddad men inte dess innehåll. Jämför med ett datorprogram som har ett upphovsrättsskydd medan den information som hanteras av programmet kan ha ett annat upphovsrättsskydd eller inget alls.

Vi tolkar situationen så, att vårt behov av grundläggande landskapsinformation enligt bilaga 4 ej berättigar till nyttjanderättsavgift. Fråga: Har vi uppfattat situationen riktigt ?

Yrkande:

Att förordningen skrivs tydligare så att flera tolkningar inte är möjligt.

Att grundläggande information om landskapet skall stå till svenska folkets förfogande på likartade villkor som landskapet självt och annan infrastruktur.

Definitioner

Lantmäteriverkets prissättning www.lm.se/gsd/prisl99_1.pdf sid 10 ser ut på följande sätt:

 NYTTJANDERÄTTSAVGIFT FÖR FÖLJDPRODUKTER
 UR GRUNDLÄGGANDE LANDSKAPSINFORMATION

Nyttjanderättsavgift skall inte betalas när:

* statlig och kommunal lantmäterimyndighet framställer följdprodukter för användning vid fastighets-bildning.

* följdprodukt endast används för att tjäna som information om grundläggande landskaps-information.

* grundläggande landskapsinformation kopieras i analog form eller utritas i mindre omfattning för in-tern bruk och intern spridning i en färg och i format som inte är större än A3.

Skanning och digitalisering av information ur allmänna kartor och grundmaterialet till dessa kräver sär-skild överenskommelse med Lantmäteriverket.

Kartbilder på Internet skall visas:

* i sammanslagen rasterform med upplösning på högst 250 bpi, i okomprimerat format.

* med kundspecifik information som påtryck.

* med uppgift om copyright, Lantmäteriverkets medgivande och överenskommen publiceringstid. Lägsta debiterade kostnad för handläggning av avtal om följdproduktion är 450:- även om den verkliga avgiften enligt taxan skulle vara lägre.

 Lag (1993:1742) definierar ordet landskapsinformation på följande sätt:

2 § Med landskapsinformation avses lägesbestämd information om förhållanden på och under markytan samt på och under sjö- och havsbotten.

LMVFS 1993:3 föreskriver:

”6 § Nyttjanderättsavgift skall inte betalas när ...

2. följdprodukt endast används för att tjäna som information om grundläggande landskaps-information.”

 ANALYS

De kartor vi har för avsikt att framställa som följdprodukt har inget kommersiellt syfte. De är endast avsedda att ge information om landskapet.

Uttrycket ‘information om grundläggande landskapsinformation’ är liktydigt med information i bearbetad form om landskapet.

Lantmäteriverkets representant anser att uttrycket avser information om själva databasen och dess innehåll. Vi anser att hans tolkning är felaktig och oskälig, då skulle det stå "Information om databasen och dess innehåll kan erhållas utan kostnad". Det som gäller information om Lantmäteriverkets databas är en intern angelägenhet och behöver inte omnämnas i en förordning.

SLUTSATS

Databasens grundläggande information om landskapet är framtagen skattefinansierat. Den står till vårt förfogande utan annan kostnad än för expedition och distribution.

ANALYS

" Skanning och digitalisering av information ur allmänna kartor och grundmaterialet till dessa kräver särskild överenskommelse med Lantmäteriverket."

SLUTSATS

Kartmaterial på CD får utgöra underlag eftersom digitalisering redan utförts av lantmäteriverket. Bestämmelsen har endast verkan i Sverige. Någon kan skanna kartor utomlands och sedan ta hit materialet eller använda det där.

Bestämmelsen har ett uppenbart monopolistisk syfte, är oskälig, onödig och bör utgå. Scanning bör ges samma status som kopieringrätt.

ANALYS

" i sammanslagen rasterform "

TOLKNING

Uttrycket 'raster' är ett trycktekniskt uttryck som förstadie till tryckprocessen. Den är förstörande för fortsatt digital bearbetning. Vi vet nu, men visste inte då, att Lantmäteriverket menar pixelgrafisk form till skillnad från vektorgrafisk form och analog / fotografisk form. För att inte föranleda missförstånd yrkar vi att Lantmäteriverket skall anamma det svenska ordet pixelgrafik.

ANALYS

" ... med upplösning på högst 250 bpi"

TOLKNING

Uttrycket '250 bit per tum' är helt obegripligt för oss utan särskild definition. Det går inte att ha någon som helst kontroll på vilken förstöringsgrad man har på en bildskärm eller skrivare som sekundsnabbt kan ändras.

Vi skulle kunna förstå uttrycket tex 250 bit / 1000 m eller 5 m pixelstorlek som ett mått på upplösning.

ANALYS:

" ... i okomprimerat format."

TOLKNING

Vi förstår inte vad komprimeringsmetoden (tif, komprimerad tif, gif, pict, jpg, zip och pdf) har med pris och tillstånd att göra.

OFFERFÖRFRÅGAN OCH OFFERT MED ANALYS

OFFERTFÖRFRÅGAN

Till Lantmäteriverket, 1999-10-05, Attn agneta.oredsson@lm.se
 Topografiskt material i pixelgrafisk form (TIF) på CD
 Vi använder Macintosh (planerar för Linux) och Photoshop.

Ändamål och omfattning

Ideell kulturhistorisk forskning, återskapande av forntida kartor med
 torp, vägar, strandlinjer och boplatser från bla bronsålder, fornminnen mm.
 Ett första obetydligt försök har gjorts och framgår av
<http://www.tjust.com/lofta/ort/> —> gå till Vinö

Kommersiellt syfte: Inget

Media för samarbete och utveckling : Internet och e-mail,
 enstaka dokument i tryckt (on-demand) form.

Område: Tjust härad se <http://www.tjust.com/tj/>

Område nu aktuellt: Lofta, Loftahammar, Västra Ed, Gamleby,
 Överum och Tryserum socknar.

Normgivande exempel Lofta socken:

Omfattning på Gröna kartan blad 7G SO och 7G NO

Rutindelning S-N: 11 - 32 = 21 km

Rutindelning V-O: 32 - 49 = 17 km

Topografiskt underlag

1- Ortofoto med upplösning 1 pixel/m

(För Lofta socken blir det 21000 x 17000 = 357 Mpixel)

2- Höjdkurvor i 5 m intervall med upplösning 1 pixel / 5 m

(Lofta socken 21000/5 x 17000/5 = 15 Mpixel)

3- Sjöar, åar och bäckar gärna med djupkurvor i sjöar.

4- Administrativ indelning: Sockengränser, Kommungränser, Landskapsgränser.

Lars Cornell

FörTjust

ordförande

LANTMÄTERIVERKETS OFFERT

Subject: OFFERT - TYPSNITT - SAMRÅD - TILLSTÅND

Date: Mon, 25 Oct 1999 08:52:07 +0200

From: Oredsson Agneta <Agneta.Oredsson@lm.se>

To: laco@telia.com

Pris på GSD Grön Kartbild

Skiktad Grön Kartbild 7GSO och 7GNO: 2960 kr

Ortofoto 13 blad (Lofta socken): 8800 kr

Höjdkurvor (raster): 7930 kr

Subject: Kartor över Lofta socken på Internet, vårt dnr L1999/64

Date: Wed, 27 Oct 1999 11:53:51 +0200

From: Brännvall Ove <ove.brannvall@lm.se>

To: laco@telia.com

.... prisuppgift för visning av kartbilder på Internet ... framgår att projektet är tänkt att omfatta sex socknar inom Tjust härad men att prisuppgiften skall avse del av projektet, nämligen Lofta socken (normgivande). Uppgift om licensavgifter för Geografiska Sverigedata (GSD) över Lofta socken har lämnats av Agneta Oredsson, LMV.

Här följer avgifter och kortfattade villkor för nyttjanderätt baserade på de uppgifter Du lämnat i brevet.

Årlig nyttjanderättsavgift för visning av kartbilder över

Lofta socken på Internet är 4 950 kr. Moms 6 % tillkommer.

Avgiftsnivån förutsätter att enbart GSD-Grön kartbild och

GSD-Höjdkurvor används som underlag i kartbilderna.

Vid utökat visningsområde, omfattande de sex socknarna

inom projektet, reduceras den normgivande årliga avgiften till 2 475 kr.

Total årlig avgift blir således 14 850 kr.

För spridning av utskrifter "On demand" tillkommer avgift per exemplar.

Avgiftens storlek är avhängig formatet, för exempelvis en analog

utskrift i A4-format är nyttjanderättsavgiften 2.30 kr.

Visningsrätten avser information ur GSD tillsammans med Din information som sammanslagna rasterbilder (GIF-, JPEG-format etc) på projektets webbsida. För länkning av kartbilderna till annan webbsida behövs särskild överenskommelse med LMV.

Användning av GSD regleras i ett licensavtal (internt bruk). Visning av kartbilder via nätet eller spridning på annat media, t ex utskrifter "On demand", avtalas särskilt. För upprättande av databaser innehållande landskapsinformation behövs i vissa fall även godkännande av Totalförsvarsenheten vid LMV, tel. 026 - 63 35 61

Prisuppgifterna är giltiga t o m 1999-11-30.

För ytterligare information, se <http://www.lm.se>, avsnitt Kartor och flygbilder, Upphovsrätt och sekretess, eller kontakta undertecknad.

Med vänlig hälsning

Lantmäteriverket, Ove Brännvall, LF-data, Marknad, 801 82 Gävle

tel dir: 026 - 63 34 21 fax dir: 026 - 65 33 20.

KOSTNADSSAMMANFATTNING

Prisberäkning i en 10-årsperiod inkl 6% moms	Lofta socken	Tjust härad	Hela Sverige	Not 1
Engångskostnad:				
Ortofoto 13 blad (Lofta socken):	9 328 kr	170'	47 Mkr	
Höjdkurvor (raster):	8 406 kr	150'	42 Mkr	
Administrativa gränser och å - sjö	?	?	?	
Kostnader och avgifter under tio år:				
Lofta på Internet	52 470 kr	900'	262 Mkr	Not 2
On demand	-----	-----	----	Not 3
SUMMA KRONOR	70 204 kr	1 220'	351 Mkr	

NOT 1: Tjust Härad består av 20 socknar. Rabattmöjlighet antyds, men samordnad upphandling kan troligen ej åstadkommas. Sveriges yta är ca 5000 ggr större än Loftas.

NOT 2: Priset gäller Grön kartbild. Den har vi ingen användning för nu. Däremot behöver vi ortofoto, administrativa gränser, höjdkurvor och landskapstyp (sjö, å, land) som ej offererats. Kostnaden är därför uppskattad.

NOT 3: Lantmäteriet begär en avgift för ON-demand utskrift. Vi har givetvis ingen som helst aning eller kontroll över vem som kommer att skriva ut bilderna, i vilket land och i vilken omfattning. Vi bestrider därför Lantmäteriverkets rätt att ta ut sådan avgift, den rätten skall vara inkluderad i licensrätten.

ANALYS AV PRISKONSTRUKTIONEN

1- Dubbel finansiering

Lantmäteriverket tar i offerten betalt för grundläggande landskapsinformation som genom skattefinansiering redan är svenska folkets egendom. Betalning för grundläggande landskapsinformation har inte stöd i prisbildande förordningar. Därtill begärs ett pris som utifrån våra förhållanden i glesbygd med en socken på 230 invånare är ett fantasipris, hundrafalt över vår betalningsförmåga. Den ersättning som är skälig och som skall tillerkännas Lantmäteriverket är endast för administration och distribution.

2- Användarens betalningsförmåga

Att Lantmäteriverket begär avgift för visning av Gröna Kartan på Internet har vi för närvarande ingen synpunkt på. Den är under Lantmäteriverkets upphovsrätt och vi tänker inte använda den. Dock tycks prisbildningen vara okänslig för situationen. Det är måhända inget att säga om priset för en sådan karta över Stockholm där det bor en miljon människor. Men att samma pris skall tillämpas i glesbygd är oskäligt.

En droppe droppad i livets älv,
har ingen kraft att flyta själv.
Det ställs ett krav på varenda droppe,
hjälp till att hålla de andra uppe.

Tage Danielsson

3- Otydligt om årlig avgift

Lantmäteriverkets begäran om årlig avgift är otydlig. Vi motsätter oss sådan avgift eftersom det är vi som har upphovsrätten. Visserligen kommer våra kartor att vara framtagna på grundläggande information om landskapet som levererats från Lantmäteriverket men det saknar betydelse.

Vi hävdar att Lantmäteriverket saknar upphovsrätt och ersättningsrätt till de kartbilder vi visar enligt upphovsrättslagens 1960:729:

4 §

Har någon i fri anslutning till ett verk åstadkommit ett nytt och självständigt verk, är hans upphovsrätt ej beroende av rätten till originalverket.

5 § Den som genom att sammanställa verk eller delar av verk åstadkommit ett litterärt eller konstnärligt samlingsverk har upphovsrätt till detta, men hans rätt inskränker icke rätten till de särskilda verken.